Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК.

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Ч. 275. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 26. падолиста, 1921.

VOL. XXIX. No. 275. Jersey City, N. J., Saturday, November 26, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

БРІЯН ПОВТАРЯЄ СВОЄ ДОМАГАННЯ БІЛЬШОЇ АРМІЇ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

НЮ ЙОРК, 25. падолиста. — Вчора прибув сюди по дорозі до Франції французький премієр Бріян і виголосив на обіді у Лотос Клаб промову, в котрій ще раз заявував становище Франції, як воно представляється для французького правительства.

Премієр знов підносив, що Франція хоче мира з Німеччиною, але не вірить в мирні заміри Німеччини. На його думку, Німеччина не хоче мира, але все ще думає про німсту за програну війну. Доказом свого численні мілітаристичні організації в Німеччині. Якби так Франція позволила себе розброїти, то се булоби лише покусою для Німеччини починати якусь військову інтригу проти Франції.

ФРАНЦУЗЬКІ ДОМАГАННЯ ТА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ВАШИНГТОН, 24. падолиста. — Ціла дискусія на конференції обертається тепер довкола питання французьких домагань в справі армії, а почасти також фльоти.

Як довго перед конференцією стояло лише французьке домаганне дозволити її на задержанне армії, так довго Франція ще мала богато симпатій серед американських та других делегатів. Коли однак розійшлася чутка, що Франція задумує ще кромі сього зажадати ще права на прибільшенне своєї фльоти, особливо на прибільшенне числа підводних лодок, симпатія членів конференції повернулася проти Франції і її починають загально обжалювати за те, що вона старається розбити конференцію.

ВАШИНГТОН СТАВ ОСЕРЕДКОМ БЕЗІМЕННОЇ ПРОПАГАНДИ.

ВАШИНГТОН, 24. падолиста. — Американський уряд звернув увагу на тайну пропаганду у Вашингтоні, яка має на цілі викликати непорозуміння межи Злученими Державами та Японом і Злученими Державами та Англією.

Якась безіменна організація вислала всім визначних членам конференції листи, в котрих написано під іменем „невтрального політика", що конференція у Вашингтоні позбавляє Японію усіх прав та що вона має на цілі довести до американсько-англійського порозуміння. Коли Японія не згодиться на усе, що Англія та Злучені Держави прикажуть йому підписати, тоді за два роки прийде до війни межи Злученими Державами та Японом, в котрій Англія стане по стороні Злучених Держав. Англія булаби дуже рада такій війні з огляду на свої інтереси на Далекому Сході і тому вона тепер усіми силами старається здискредитувати Японію на вашінгтонській конференції. Наслідком світової війни Англія поконала своїх суперників на европейськім континенті, передусім Німеччину та Росію. Але вона вийшла з війни банкротом і опинилася перед двома суперниками: Злученими Державами та Японом. Сі дві держави стануть проти Англії в усіх частях світа, передовсім о скільки ходить о торговлю. Англія мусить знищити їх або загнигнути. Найкращим способом для сеї цілі булобы зробити те саме, що вона зробила Німеччині та Росії, себто казати їм воювати проти себе. З тою ціллю на оці хитрі англійські політики тровлять Японію проти Злучених Держав, запевнюючи його про англійську поміч, як лише Японія зречеться уступок пороблених Англією підчас війни, а з другої сторони тровлять американський народ проти Японії. Колиб дійсно дійшло до війни межи Японом та Злученими Державами, то се далоби Англії нагоду привернути своє становище у світі; японська та американська фльоти булиби знищені або ослабені так, що торговельні фльоти Японії та Злучених Держав не могливи ставити опору англійській. Англія сталаби торговельно панею усього світа.

Американський уряд видав приказ своїм тайним урядникам розслідити, відки іде ся пропаганда.

СЛІДСТВО НАД НЮЙОРСЬКИМ КРАВЕЦЬКИМ СТРАЙКОМ.

НЮ ЙОРК, 24. падолиста. — Зайтра починається слідство над кравецьким страйком в Нью Йорку, котрий зарядила стейтова промислова комісія.

Слідство се зарядженo після того, як посередництво згаданої комісії не потрафило погодити спорячих сторін в страйку. Слідство має на цілі прослідити докладно основи і причини страйку та видати в тій справі публичну заяву. Першого дня будуть переслухувати президента кравецької юніі та президента товариства кравецьких підприемців. Сподіваються, що представник юніі буде далі домагатися від підприемців додержання давньої умови з юніею, задержування заплати від тижня та 44-годинного тижня праці. Якби підприемці згодилися на сі домагання і відкликали свої домагання 49-годинного тижня праці та заплати від штуки, то кравці вернуть до роботи.

Якби підприемці не згодилися на домагання юніі, які комісія узнасть за справедливі, то комісія видасть публичну заяву, яка буде мати великий вплив на виробленне публичної опінії в справі страйку. Публика дуже заінтересована слідством, тим більше, що від боротьби межи страйкарями та кравецькими босами залежить в певній мірі ціна жіночої одежі.

МАРІЯ ПРОЩ Є КУХАРКОЮ В ГАРДИНГА.

Кухаркою в Білому Домі є Марія Прощ з Ню Йорку. Вона має 50 літ, а вже 32 роки займається кухарством. Вона тепер дбає про добірні страви для президента, а вчасі урядових принять також і для гостий. З нагоди принять учесників теперішної конференції у Вашингтоні Марія Прощ, мусить варити обіди для людий з різних країв і всім догодити.

ЯК ЛЯХИ ПЕРЕВОДИЛИ КОНСКРИПЦІЮ НА НАПАДЕНІЙ ВОЛИНІ.

Львівська вшехпольська газета „Слово польске" з дня 16. жовтня приносить „враження конскрипційного комісаря на Волині". Як її переводжено, нехай посвідчить такий висказ комісаря: **„В часі спису показалось, що більше як 60% населення села се з походження Поляки.** Вимовним доказом сього се такі назвища, як: Шиманський, Корчицький і т. д. З них остав справді один тільки Поляк з донькою. Люди сі признали(!), що їх дідо, а **часом** і батько були Поляками".

Їх, очевидно, комісар записав яко Поляків. „Перед большевицьким приходом була там українська школа, пише він далі, але населенне знає польську мову і приняло би її. Повинна тим занятися „Страж кресова" і то навіть проти Варшави і Бельведеру, бо й на се дістає вона пенсії".

ДЕМОНСТРАЦІЙНИЙ СТРАЙК У ВАРШАВІ.

Дня 14. жовтня на знак протесту проти замаху на 8 годинний день праці, застрайкувала ціла Варшава. В поході який двигнувся перед сойм, брала участь (Польська Партія Соціялістична) і комуністи. Коли похід вже рушив, товпа вшехпольської молоді вдерлись між демонструючих, бажаючи розігнати комуністів.

НЮ ЙОРЧАНЕ ЩО ЗАКУПИЛИ БОНДИ ГАЛИЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА

Явиться в дуже важній справі в неділю 27. падолиста о годині 4 по пол. (але точно!) в салі ч. 3. Народнього Дому 217 Іст шеста ул. Кождий нехай принесе бонд зі собою.

ЗА КОМІТЕТ ЩО ЗАКУПИЛИ БОНДИ:
Стефанія Абрагамовська, Павло Гаврис, Василь Лазута, Павло Перей, Михайло Тарнавський.

СПОДІВАЮТЬСЯ ПРИЇЗДУ ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА ДО ВАШИНГТОНУ.

ЛОНДОН, 24. падолиста. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що премієр Ллойд Джордж сподівається ще прибути на конференцію у Вашингтоні.

Вгадують, що він може прибути до Вашингтону перед Різдвом.

ПОДОРОЖ РАКОВСЬКОГО.

Зараз Раковський об'їздить „західний фронт". В час приходу потягу до Одеси, вокзал був оточений відділами Чека і Орто-Чека. Вивесь шлях від вокзалу до Куликова поля був густо уставлений військом. Нікого за ряди війська не пускалося. На Куликовому полі Раковський робив гляд війска. Нікого не військового на поле не пускалося.

Раковський виголосив військову промову, в якій зазначав, що в недалекому майбутньому прийдеться воювати з Румунами й Польщею, закликав війська до хоробрости й казав що він певний, що ще раз совети вийдуть побідниками над буржуазною гідрою.

Як звичайно голова Української „незалежної" советської держави говорив на російській „федеративній" мові.

З Одеси Раковський виїхав до Бірзули й Тирасполя, де також він агітацію за війну з Польщею й Румунією.

НЕВДАЧА НОВОЇ ПРОБИ ПЕТЛЮРИ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 24. падолиста.—Українська управа проти російського советського уряду вже покінчена. Отаман Семен Петлюра разом зі своїми офіцірами покинув проти-большевицьку кампанію.

Київ, Каменець Подільський і Винниця, про яких заняттє доносили телеграми, по правді не були ніколи поважно загрожені.

ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ В БЕЛЬГІЇ.

БРЮКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 24. падолиста. — В недавніх виборах до парляменту католики осягнули успіх, бо здобули 8 нових місць. Тепер вони мають разом 81 послів. Соціялісти стратили 4 місця. Тепер вони мають 66 послів. Ліберали зберігли своє попереднє число послів, 34. Малі партії мають всего 5 подів.

До сенату увійшло 42 католиків, 33 соціялістів, і 18 лібералів.

ПАПА ХОЧЕ ЗГОДИ З ІТАЛІЄЮ.

ЛОНДОН, 24. падолиста. — Депеша з Риму, столиці Італії, доносить, що кардинал Гаспаррі, державний секретар папи римського, заявив, що папа Венедикт XV хоче довести до помирення і згоди між Ватиканом (папською столицею в Римі) і італійським правительством.

ПОЛЬСЬКЕ ВІЧЕ ПРОТИ АВТОНОМІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

Як повідомляє „Ржечпосполіта" в ч. 291, відбулося у Львові 24. жовтня б. р. велике віче на ратушевому майдані, яке протест проти проекту територіяльної автономії для Українців, уважаючи що такий проект приніс-би велику шкоду і збільшив-би агітацію за цілковиту її сепаратизацію від Польщі. Українцям належить воєводська автономія при забезпеченні прав держави. Резолюція кінчається так:

„Річ ясна, що по вині влади приймано урядовими і вчителями таких Українців, які користувались кождою нагодою, або шкодить державі. Так зуних інституцій і допроваджено до того, що люде яких державна утримувала, лідкопувала її основи і недавно зорганізували тайний союз; аби творить опір конскрипції. Тому заключаємо владу звільнювати тих урядовців, які не подали зайви про польське підданство і до усунення з крісів урядових Українців і заступленим їх Поляками. Особливо жадаємо усування порушуючих закони, аби взяли гору ті з Українців, з якими хочемо жити в згоді".

НАСЕЛЕННЄ ЛОНДОНУ.

Остання конскрипція Лондону виявила, що в сьому городі живе 7 мілионів 486 тисяч мешканців.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ ЛОРД КОРЗОН ПРОТИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

КРИТИКУЄ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ФРАНЦІЇ І ОСТЕРІГАЄ ІІ ПЕРЕД МІЛІТАРИСТИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ. — КАЖЕ, ЩО ВЕЛИКА БРИТАНІЯ МУСИТЬ БОРОНИТИ КРАЇ, ЯКІ ПОВСТАЛИ НА ТЕРИТОРІЯХ НІМЕЧЧИНИ, АВСТРІЇ І ТУРЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 24. падолиста. — Британський міністер заграничних справ лорк Корзон виголосив сьогодня промову, яка була першою дійсно острою критикою французької заграничної політики від часу, коли вибухла світова війна.

Британський міністер заявив, що коли Франція далі вестиме відокремлену і самостійну заграничну політику, то на будуче вона не запікодить Німеччині, а тільки не буде вспі охоронити себе.

Се була осторога на адресу Франції, сказана ще яркійше як осторога Ллойда Джорджа в маю сього року, коли він остерігав Францію перед наїздом на німецьку углеву долину Рур.

Лорд Корзон наперед висловив признанне американському державному секретареви Гюсови і британському делегатови у Вашингтоні Артурови Дж. Балфорови за їх заяви про справу обмеження морських зоружень, але додав, що розоруженне на морі не мати-ме значіння, коли рівночасно не переведеться також розоруження на суші.

Далі він сказав, що безпечність Франції не полягає ані в її оружній силі, ані в настрою французького народу, ані в слушности її справи, — але тільки і єдино в тім, що світ не стерпів би нового наїзду на Францію.

Потім він звернувся на адресу Франції з осторогою перед самостійною заграничною політикою і політикою німсти супроти Німеччини. Заявив, що Велика Британія желає собі, аби обновлена Німеччина, сповнивши свої зобовязання, стала разом з другими державами до співділання.

Описля згадав про нові держави, які повстали на руїнах Німеччини, Австро-Угорщини і Туреччини, і їх взаїмні війни і заявив, що Велика Британія, яко одна з великих алїантських держав, є одвічальна за створенне сих держав. Длятого Велика Британія повинна дати їм поміч і не допустити до суперечок.

Потім згадав вдруге про вашингтонську конференцію, кажучи, що Велика Британія радіє нею але не співає передчасно осанна, бо не знати ще, що з неї вийде. Тому 22 роки російський цар скликав конференцію мира до Гаги, столиці Голяндії, казав лорд Корзон, але се не охоронило світа перед війною а цара від смерти.

Вкінці згадав і про грецько-турецьку війну в Малій Азії, заявляючи, що Велика Британія є за помиренном обох суперників.

АНГЛІЙСЬКІ ГОЛОСИ ПРЕСИ ПРО ПРОМОВУ ЛОРДА КОРЗОНА.

ЛОНДОН, 24. падолиста. — Англійська преса загалом прихильно і приязно висказалась про промову британського міністра заграничних справ лорда Корзона, в якій він скритикував заграничну політику Франції.

Лиш лондонський дневник „Таймс" висловив своє невдоволенне з його промови. „Таймс" м. і. зазначує, що лорд Корзон повинен ще був сказати про політику Італії і відношенне до Польщі, а також більше про справи в Туреччині.

В СПРАВІ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 28. жовтня. — Дня 24. жовтня с. р. відбулась нарада, скликана уповноваженим міністром д-ром В. Гірсом, при участі радника д-ра Брожа, голови Громадського Комітету М. Шаповала, ректора Українського Вільного Університету проф. О. Колесси, представника чеської професури проф. Я. Відло і трох українських студентів, для вияснення питання про організацію допомоги українському студентству, якого в чесько-словацькій республіці є около 800.

Міністр др. Гірса заявив, що уряд чесько-словацької республіки стоїть на тому, що треба дати поважну матеріяльну допомогу, бо становище студентства є критичне. Щоби наладити всю справу допомоги українській молоді у висших, середніх та інших школах, треба заснувати спеціяльний комітет, зложений з трох чинників: а) чеської професури і студентства; б) української професурй і студентства, в) Українського Громадського Комітету. Сей комітет мусить обнятн всю справу матеріяльно-наукової допомоги щодо правної, трудової й іншої допомоги, то се буде на обовязку Українського Громадського Комітету. Інїціятиву вкликання нового Комітету поручено проф. Я. Відлови.

ПОДАТОК ДЛЯ МОСКОВСЬКИХ КОМІСАРІВ З УКРАЇНИ.

МОСКВА, столиця Московщини, 18. жовтня. — До дня 1. жовтня с. р. губернія Харківська доставила 3 мілюни пудів (1 пуд має 36 американських фунтів) збіжа і паші, яко податок в продуктах, який ухвалили собі большевики.

Сей податковий збір в Харківщині представляє більшу скількість аніж ся земля зложила була большевикам минулого року.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПАРТІЙНА ГАЗЕТА

Дехто уважає „Свободу" за партійну газету. Це може бути хиба о стільки правда, о скільки організація Українського Народнього Союза есть якоюсь „партією". На ділі такі поняття межи Українцями в Америці вже перестарілися і тепер кождий просвічений чоловік розуміє, що запомогова організація не може становити партії.

Що до „Свободи" — то вона зовсім безпартійна. Тримається, правда, одного, національного українського напряму, бож вона українська газета, редагована Українцями і для Українців. Тому її українського характеру не мож уважати за якусь „партійність". Колиби „Свобода" не мала цього виразного українського характеру, то її цілком не було би потрібно.

КОЛИЖ „СВОБОДА" — УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ ГАЗЕТА, ТО ЇЇ ПОВИНЕН ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ КОЖДИЙ, ХТО ПОХОДИТЬ З УКРАЇНСЬКОГО РОДУ.

Ніхто не може нарікати, що „Свобода" дорога, бо передплата виносить:

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзи Сіті і заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

Гроші посилати чеками або моні-ордерами:
"SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА.
Three cents the copy.	Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75	На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.	В Джерзи Сіті і заграницею.
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОПОВІСТКА.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ГАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНЬОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.

Від. II. (фінанс.-торг.)

Ч. 617. Вашингтон, 22. падолиста, 1921.

Подається до загального відома, що сі тимчасові довжні записи (бонди) Позички Національної Оборони, які буде виставляти Фінансово-Торговельна Місія, почавши від 25. падолиста, 1921, буде підписувати тільки один член місії, др. Лука Мишуга.

Сі бонди будуть таксамо важні як і ті, які підписували оба члени місії, се є др. Р. Березовський і др. Л. Мишуга.

Др. Березовський виїздить з Америки в службових справах до місця осідку нашого Правительства.

ЗА ФІНАНСОВО-ТОРГОВЕЛЬНУ МІСІЮ:
Др. Березовський Др. Мишуга.

ПОЧАТОК ВЕЛИКОГО ДІЛА.

Нема що закривати факту, що як два тижні тому починалася вашінгтонська конференція в справі обмеження збroєнь, то мало було людий, які її ворожили великий успіх. З усіх боків підношено сумніви щодо можливости осягнення чогонебудь в справі облекшення пригнітуючого тягару видатків на будучі війни. Підносили сумнів не лише прихильники большевиків, котрих на конференцію не просили. Підносили їх навіть завзятійші вороги большевиків. Вже до Вашінгтону стали зїздитися представники ріжних держав з усіх частий світа, але все ще американську публику прилягала непевність, нерішучість, сумніви.

Причин сього настрою не треба шукати далеко. Хто на горячім попіскоа, той і на зимне дує. Американська суспільність попеклася на голосних і гучних фразах Вилсона, і тепер не багато вірила, щоби в справі обмеження збroєнь міг зробити уряд, який в тім напрямі нїякої гарної програми не голосив. До того американський уряд президента Гардинга до самої конференції заховував мовчазиву міну про свої пляни. В часописях були навіть появлялися чутки, що американський уряд, котрий скликав конференцію, не має нїякої програми до предложення скликаним собою делегатам і буде примушений просити скликаних о їх предложення.

На щасте усі чорні пророки показалися кепськими пророками. Се показав вже перший день конференції. Мовчанливість американського уряду показалася не браком програми, але знаменитою таємничістю членів американської делегації. Іменем її виступив секретар стейту Гюз і простими словами виложив делегатам конкретний, ясний, означений пляи зменшення морських збroєнь та обмеження на будуче видатків на воєнні кораблі. Програма була така проста і „бизнесова", що вона відразу захопила американську публику. Сумніви та недовіря перемінилося в певність, прихильність. Песимізм замінився оптимізмом.

Програма американського уряду не мала нїяких окрас, яких так богато мала програма бувшого президента Вилсона. Вона не голосила нїяких знеслих та високопарних засад. Вона приступала просто до ціли. Ся ціль не ідеальна, не висока, а проста і ясна кождому. Не ходить о шуканне зарад на війну. Ходить о зменчення зоружень і видатків. Ходить одним словом о те, щоби ощадити податковцям мілїярдів гроша, розтрачуваних на ціли будучої війни. Се є найблизша, ясна ціль американського уряду, а більше нїчого. І до неї він стремить найпростїйшою дорогою. І за американським народом стоїть нині знов увесь американський народ.

ВЖЕ ВИЙШОВ З ДРУКУ ОБЄМИЙ

КАЛЄНДАР

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
НА РІК 1922

Складив д. ОМЕЛЯН РЕВЮК,
редактор часопису „Свобода".

СЕЙ КАЛЄНДАР ОБІЙМАЄ 232 СТОРІН ДУЖО ДОБІРНОГО МАТЕРІЯЛУ І ОКРАШЕНИЙ МНОГИМИ ІЛЮСТРАЦІЯМИ ЯК: ОБРАЗКИ, ІЛЮСТРУЮЧІ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У СТАРОМУ КРАЮ ТА РІЖНИХ КРАЯХ НА ЕМІГРАЦІЇ.

ПАПІР ГАРНИЙ, ДРУК ВИРАЗНИЙ І ЧИТКИЙ, ДУЖЕ ВІДПОВІДНА КНИЖКА НА РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК. СЕЙ КАЛЄНДАР ДРУКОВАНИЙ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА, А СПОРЕ ЧИСЛО ПРИЗНАЧЕНО НА ЗАГАЛЬНУ РОЗПРОДАЖ.

ЦІНА 60 ЦНТ. (Марок не приймаємо).

ХТО ХОЧЕ НАБУТИ СЕЙ КАЛЄНДАР, НЕХАЙ ПРИШЛЕ СВОЄ ЗАМОВЛЕННЯ ВРАЗ З НАЛЕЖИТІСТЮ ПОЧТОВИМ АБО ЕКСПРЕСОВИМ МОНЕЙ-ОРДЕРОМ НА АДРЕСУ:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

або на адресу Книгарні У. Н. Союза:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,
30 E. 7th Street, - - - - New York City.

НА ЗЇЗД ДО ВАШИНГТОНУ.

(Надіслана стаття).

Відпоручники переможних держав радять раду у Вашінгтоні. Мудрі голови міркують, який найти спосіб, щоби люди були людьми. Хотять гоїти ті страшні рани, які завдав людству — мілїтаризм.

Мара банкротства цілій західній культурі заставила розумних людий подумати, якби зарадити лихови.

Минувшина вчить, що не остоїться ніодин нарід, котрий покладав свою силу на оружю та підбоях.

З величезних світових держав, як перська, македонська, турецька нині остали тільки небодитки. Защезла цілком велика римська імперія, щезли Гуни, вимирають Татари.

На наших очах бачимо занепад могучої колись Еспанії; розвал Австро-Угорщини і Росії.

Де поділись Хазари, Печеніги, Половці, Ятвяги і Татари, що ішли колись мечем і огнем через Україну?!

Оттак мусить згинути кождий нарід, що будує свою державу на насилі; що шукає у чужій коморі для себе добра.

Китайська держава перестояла через тисячі літ, бо китайський нарід не вів ніколи грабіжних воєн.

Війна є завсіди страшним злочином, коли ведеться за щонебудь іншого, окрім свободи. Тільки боротьба за волю оправдує пролив людської крови. Війна за свободу є найсвятіщим обовязком кождого чоловіка. За це найвище людське добро мусить стати кождий член народу і видержати у боротьбі поти, поки не добуде независимости своїй державі.

У тій боротьбі є тільки один клич, а саме: **свобода рідного краю.** Не вільно, підчас боротьби, видвигати нїякого партійного прапору, бо уся сила нації мусить передатись для одної цїли, для визволу зпід чужого ярма.

Усякий чоловік, що усувається від боротьби, мусить вважатись ворогом свого народу.

Оттаку святу війну за волю веде тепер великий український народ.

* * *

Ми, в Америці, читаємо спокійно, як на рідній землі хлється кров найлучших дітий України.

Не тільки сиділь, але й доньок нашого народу! Під Києвом ведеться завзятий бій. По одній стороні полчища наїзників, по другій українська армія селян.

Із сіл, хуторів та присілків вийшли хлібороби. Стежками, улицями виходять узброєні і зливаються у могучі людські ріки, які плинуть усіми дорогами — під Київ.

На чолі одного з найбільше могучих відділів — українська женщина — отаманом. Маруся Соколовська це новочасна Іванна д'Арк на Україні!

Невчені українські „хлопи" не мали змоги перечитати української історії. Але „хлопським розумом" вони поняли, що не варт чоловікови жити — без волі.

Вони покинули усе, що чоловікови миле, газдівство, хату, сімю. Вони не дивилися, що остаївають дома дрібні діти. Радиж тих дітий вони пішли у бій. Вони зважили, що лучше вмерти за свободу як жити під чужим ярмом. Вони пійшли окупити своєю кровю ліпшу долю для тих, що по них остануть в живих.

* * *

Нема у світі більше знищеного краю, як Східна Галичина. Зважмо тілько, кілько разів переходили нею війска підчас світової війни. А кождий перехід приносив спустошенне. Відтак прийшла війна із наїзниками-Ляхами. Сотки тисяч галицьких Українців вигинули. Шибениці, кулькы, зараза і нужда — це доля Галичини протягом останніх 7 літ. Це довше, ніж біблійний голод в Египті. Египтяни продали свою волю хітрому Йосифови за сім літ біди! Галицькі Українці терплять вже довше, однак не продадуть за нїщо своєї свободи.

* * *

Читай, український емігранте, вістки з рідного краю і учися, як любити вітчину! Підпеси гордо свою голову і вкажи свїтови на свій нарід, що голіруч бореться з ворогами своєї независимости.

А разом спитайся своєї совісти: Чи варт я звати себе членом українського народу? Що учинив я, аби оправдати себе перед рідним краєм? Чи моя робота для України може хоч трохи зрівнатися з тими жертвами, які приносять там, в краю?

Гладимо себе спокійно по годованім тілі та читаємо старокрайські новини, — бо цікаві.

Та як береться нас сон під таку хвилю?! Цілий народ здіймається до боротьби на смерть! Щодинни падуть сотки і тисячі трупів! Тисячі мучаться по вязницях! Вішають; розстрілюють наших найлучших людий! — А ми — спокійненько ведемо політику деревляних „душ!" Чи так?!

* * *

Ні! — Наша еміграція чує, що і вона мусить бути причасна у визвольній борні. Вона тільки розпочала роботу. Тепершня складка на позичку це тільки початок нашого зусилля. Саме тепер же нас найважнійша завдача.

Усьому масою нашої еміграції ми мусимо так крикнути, щоби почув нас цілий світ.

Ми мусимо вислати масову делегацію до Вашингтону, щоб дістати виразну відповідь, чи наш нарід це люди, чи худоба, видана на заріз.

Добрі люди скликали цю нараду, щоби зачати обнову людства. При тій обнові вони мусять доглянути і сорок мілїонів українського народу.

Ми не полізємо живцем у гріб! Про це треба знати тим, котрі кажуть, що хотять мира і правди між людьми.

І ми люди! Ми не хочемо нїчого іншого, а тільки правди і спокою для України.

Ми не хочемо ні кусня чужого. Ми бажаємо волі на своїй власній землі!

Наш ідеал такийсамий, як і в Американців. Нам ненависний мілїтарний імперіялізм. Ми нїколи не шукали підбоїв.

Ми раді скінчити кровавy боротьбу, але не коштом свободи. Ми хочемо права самоозначення для старого, культурного і великого народу.

Нехай виправляють комісію; най поглянуть на наше життєбуття! Най знають, що наш злобороб це один з найкультурнійших у світі!

Ми не народ трупів, ми годуємо своєю продукцією мілїони людий поза нашим краєм.

Ми не народ галапасів, що побренькує шаблями та дивиться, до котрої кормки пійти рабувати.

Ми мусимо представити вашингтонській конференції, що спокійно в Европі не буде, як не визнають независимої української держави.

Щоби сповнити цей обовязок, наша еміграція мусить сейчас вибрати як найбільше число делегатів на їзд у Вашингтоні.

Провідники організацій мусять розписати поклик, так, щоби вже в першій половині грудня той їзд міг відбутись.

По нарадах вишлеться відпоручників із їзду, щоби представили справу України, а зосібна Галичини, перед конференцію. **Рівнорядно належить устроїти публичну маніфестацію — усіми делегатами.**

Делегатів треба вислати із кождої, навіть найменшої місцевости.

Завчасу треба надрукувати відповідні меморіяли, щоби порозсадати тисячами.

* * *

Коли здається кому, що це невідповідна пора, що не „пасує" видвигати українську справу тепер, хай не забуде, що це рада для розоруження світа. А якраз тепер Україна стоїть військовою окупацією і бореться, щоби виперти наїзників з рідної землі.

Справа України акутальна і далеко важніша для цивілізації, чим Шантунг і Манджурія.

Проч з несмілостю! Наші рідні не бояться смерти за волю, а ми будемо оттягатись через фалшивий встид?!

Нам не позїдмають голов за те, що станемо в обороні України — слівними аргументами. Нам не закажуть зіхатись на пораду. Не всіх Американців, не увесь світ перекупили або підурили Ляхи та Москалі!

Хай заарештують нас усіх! А ми таки крикнемо так, що почує нас свободолюбний американський народ!

Хто хоче свободи, той мусить добиватись о неї не тільки деревляною політикою.

Колись американські фармері мали далеко меньші виграші на волю. Добув її зелізний характер Вашингтона. Такої зелізної волі треба і нам тепер!

Колиб ми перестали цю хвилю, то сповнили-б народній злочин, якого не простив би нам наш рідний край.

Н. С.

ОЛЕКСАНДЕР БОРКОВСЬКИЙ.

Посмертна згадка.

(Від власного кореспондента).

Дня 15. жовтня помер у Ваневичах, Самбірського ловіту, один з немногих уже українських дїячів, які зачинали свою народню працю в 1860-их роках, — Олександер Борковський.

Покійний був сином священика, скінчив фільософічний факультет у львівській університеті і в половині 1860-их років став учителем гімназії. Учителював в українській гімназії у Львові, в гімназіях в Бережанах, Коломиї і Дрогобичі. В Дрогобичі був директором гімназії. Як учитель був щирим приятелем української молодїжи і старався охороняти її перед переслідуваннями польських властий. Наші славні письменники Стефаник і пок. Мартович, видалені з коломийської гімназії „за радикалізм", одержали дякуючи йому змогу скінчити гімназію в Дрогобичи. В 1896 р., не могучи видержати під ворожим режімом польської краєвої Шкільної Ради, спенсіонувався і переїхався до Львова, де вступив до редакції „Діла". В. 1910 р. купив собі невелике господарство в Ваневичах коло Самбора й переїхався туди. Там і помер у 79-тім році життя, переживши перед тим усі страхіття світової й польсько-української війни і польської окупації.

1860-ті роки були, як відомо, роками віднови нашого національного життя в Галичині, яке після пробудження в 1848 р. було сильно занепало.

Ожили дїячі старшого покоління, знеорівшися в сили народу, пішли на шлях москвофільства, — молодіж, під впливом поезії Шевченка, історичних студій Костомарова і всесторонньої дїяльности Кулїша, підняла український національний прапор, прапор національної єдности і самостійности всего українського народу.

Між тою молодіжю 1860-их років, яка називала себе **народовцями,** Олександер Борковський займав визначне місце. Був при заложенню всіх тодішніх українських товариств: „Бесіди", „Просвіти", „Товариства ім. Шевченка". Працював над українськими шкільними підручниками. Писав в українських часописах. Був добрим знавцем української мови й літератури і служив своїм пером на розвиткови українських видавництв, на скільки на се позволяли тільки його службові обовязки. Звичайно, скільки разів був напосаді у Львові, все належав до редакції тодішніх українських часописів. Писав у „Ділї", редагував популярну „Батьківщину", був редактором літературної „Зорі".

Перенісшися в 1896 р. до Львова, обняв знов редакцію „Зорі", яку вів цілий 1897 рік. В 1898 р., коли Наукове Товариство ім. Шевченка замість „Зорі" почало видавати „Літературно-науковий Вістник", був він членом редакційного комітету сього місячника.

В тім самім часі вступив до редакції „Діла", де працював аж до переселення до Ваневич, разом коло 15 літ. В редакції „Діла" займав весь час визначне становище, особливо, що нам не тільки пошану як один з основателів і довголітніх співробітників „Діла" і взагалі як старший заслужений дїяч, але також весь час належав до управи Видавничої Спілки „Діла". Кілька разів був начальним редактором „Діла". Брав на себе сей обовязок тоді, коли видавництво не мало відповідного молодшого публіциста на се місце, одначе не хотів займати сього місця постійно. Коли приходив новий начальний редактор, він радо вертав на своє місце спіробітника.

Що-до партійно-політичних поглядів був народовцем і разом з переважною частю сеї групи перейшов розвиток до національно-демократ. партії. Відзначався тим, що з одного боку не робив угодових пробі з Поляками, бо не вірив у їх добру волю, а з другого боку відносився толерантно до поступових ідей, до радикалізму, соціялізму. Се зазначував уже Драгоманів, а також Франко і Павлик. В редакції „Діла" був такий час, що крім нього працювали там самі молодші сили крайнійших поглядів, пок. Вересловський, Панейко, я. І якщо в ним було, як з не одним бувшим радикалом чи соціялістом, що ставши національним демократом ставав нетерпимий до ідей, які ще визнавав учера.

В 1908 р. „Просвіта" святкувала 40-літній ювілей свого істнування. Я тоді написав для видань „Просвіти" історію товариства. Збираючи інформації, говорив і з Олександром Борковським. В одній з розмов сказав він: „Коли так роздумую про ті часи, то, мій, тодішня молодіж, мали ті самі радикальні ідеї, які й ви тепер маєте".

Тоді-ж в Австрії обходили 60-літній ювілей панування цісаря Франца Йосифа І. На засіданні київської „Ради" статтю, в якій **по правді** схарактеризував режім під пануванням сього цісаря супроти українського народу, режім, який лягав на тім, що Франц Йосиф І. на підставі угоди з польською аристократією позволив Полякам зробити з Галичини польську державу. **Сю статтю Борковський передрукував у „Ділі".**

Сам Борковський написав чимало публіцистичних і літературних статей і замітток та зладив ряд перекладів з чужих мов. Все те переважно — безіменно, так, що тепер годі установити, що саме він написав. Памятаю, раз признався він також до авторства одного оповіданя в „Зорі"; оповідання не мало за тему життє нашої інтеліґенції з часів його молодости і читалося з інтересом.

Знав богато оповідати про відносини й людий з часів своєї кількадесятилітньої громадянської дїяльности. Та чи написав спомини, не знаю.

Останні роки його життя мусіли бути дуже сумні. Можна собі уявити, як болюче було йому дивитися, на все те, що вороги витворяють з українським народом, — дивитися і знати, що його очи вже ліпшої долі народу не побачать...

Прага, 27. жовтня, 1921.

Др. Михайло Лозинський.

СЕ І ТЕ.

Нема паперу.

Як подають „Ежедневні", комісія для складання словника української живої мови при українській Академії Наук в Києві задумала приступити до видання словника для практичного користування, але „умови друку" не дозволяють перевести сього наміру в дїйсність.

Значить, знов не стало паперу для українського видання.

Папір знайшовся.

Як доносить „Еврейская Трибуна" в місті Харкові став виходити жидівською мовою большевицький орган „Комунист". Його видає центральний комітет комуністичної партії України.

Що за маса слів.

Як доносять „Ежедневні", згадана комісія Української Академії Наук в Києві приготовила уже для зложення словника около одного мілїона слів.

Ось вам молодші наші большевики. Один мілїон українських слів найшли. А хитрі Англійці, хоч сотки учених нанялили для зложення свого словаря, найшли в своїй мові, котру вони, величають найбогатшою в світі, всего 400.000. А Німці, хоч їм нові слова творити лекше, як комунебудь у світі, помістили в послїдним своїм словарі всего 300.000 слів. Навіть Москалі, котрі мали нагоду розвивати свою мову і збогачувати все новими та новими поняттями та словами, тоді як Українцям вільно було хибa свою мову забувати, помістили в своїм словарі всего 140,000 слів. А український редактор пришпує, що українські вчені придумали один мілїон українських слів. Ото раз хлопці! Видумують слова, немов большевицький комісар плями для ущасливлення пролетаріяту...

Заходить тепер питанне: Кілько то є на нашу звичайну мову мілїон слів? Якби так слово мілїон було написано цифрами, то ще можнаби подумати, що найшла якась похибка в зерах, що якийсь редактор додав кілька зер, на його думку і так нїчого не означаючих... Але ні. „Мілїон" написаний не цифрами, але буквами. Значить, мілїон дійсно мілїон. Хиба що котрий редактор думає, що мілїон пищеть ся одинцем з пятьма зерами? Якби так було, то все було-би ясно. Мілїон по большевицьки значивби тільки, що 100.000 „по буржуазному". Се було-би щось в роді большевицьких гроший: ви уважаєтеся за мілїонера на большевицькі рублі, а за жебрака на доляри.

Дальші трудности з „клясово свідомим" рахунком.

Коли однак приняти, що мілїон по большевицьки значить тільки, що сто тисяч по буржуазному, то вийде нова трудність. „Ежедневні" доносять, що для складання словаря енциклопедичного збралося аж 58 учених і що вони задумують видати словар в 50 томах.

Що се значить по буржуазному 58 учених і 50 томів, коли мілїон значить сто тисяч? Правдоподібно, відповісте, коло 5 учених і вісім десятих учоного і 5 томів. (Вісім десятих ученого се або якийсь учений большевик або буржуазний учений, котрому большевики урізали голову)..

Отже нові клопоти з большевицьким рахунком. Щось як клопоти тих рабінів, що то добивали ся поясняти довгий вік людий зі Старого Завіта, кажучи, що слово рік означає тільки, що місяць. Мовляв, де сказано, що хтось жив 900 літ, треба розуміти, що він жив 900 місяців, отже 12 разів менче років. Не було-би зле, якби не те, що в такім случаю, виходить, що герой оженився маючи 6 літ.

Праця без паперу.

Читаючи довгі звіти „Ежедневних" про тяжкі праці українських учених під большевицькою владою та читаючи радісну про те, що через брак паперу не можна видати їх праць, мимоволі насувається думка, нащо ті большевики дозволяють тим ученим тільки працювати.

Просто тому, що се нїкому не пошкодить. Учені собі працюють, або здорові, а комісарі собі того не видають, коби здорові.

Ось що пише навіть дописувательь „Ежедневних": Працю гальмує брак гроша, а також те, що центральний уряд находиться у Харкові, а місцеві (себто київські) радянські установи не виповняють приказів влади з центру. Він подає примір сеї „підмоги" для української науки зі сторони большевицьких властий: харківські власти приказали передати київській Українській Академії друкарню Печерської Лаври, ботанічний город і др., але київська влада відмовилася сповнити волю центрального „українського" уряду.

Ось маєте науку під большевицькою владою: За одним заявиться низшій влада, а не дозволить висша, за другим заявиться центральна влада, а місцева не виконає.

І чи є чому дивуватися, що українські учені серед таких обставин не мають що нїчого робити, хиба збирати мілїон українських слів. Нема чого! Як ще їм далі не будуть давати друкувати назбираних слів, то вони далі назбирають тих слів пару мілїярдів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЗІР ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Кружок Драматичний Українського Хору відограє драму на IV Дні І. А. Тогобочного

„МАТИ НАЙМИЧКА"

в церковній галї на розі улиць Сусекс і Грін в Джерзи Сіті, Н. Дж.

в НЕДІЛЮ, ДНЯ 27-го ЛИСТОПАДА (НОВЕМБРА) 1921

Початок о год. 7.30 вечер. Вступ 50 і 35 цнт.

Дохід на фонд украшення місцевої церкви.

Запрашається сердечно всіх Вп. Українок і Українців.

ТХ ПРИКМЕТИ УСУНУЛИ РІЖНИЦЮ ЦІНИ НА ЦИГАРЕТКАХ

BEECH NUT CIGARETTES

ХОЧЕШ ЧИ НЕ ХОЧЕШ А МУСИШ ТХ ЛЮБИТИ!

20 for 15¢ Lorillard Co.

ЯК ЛЯХО-ТАТАРИ ПЕРЕВОДИЛИ ЛЯЦЬКУ КОНСКРИПЦІЮ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Звідомлення про кровавy лящьку конскрипцію зі старокрaевих українських часописий.

IV.

(Дальше).

У ЛЬВОВІ.

В справі висліду переписи у Львові „Газета Вечорна" пише: „Покищо не можна подати чисел бодай в приближенню, бо списові комісарі переводять ще примусову конскрипцію, а то переважно серед збаламученого українського населення, яке не хоче виповнювати аркушів. Досі було 500 опірних партій. Деяка частина добровільно сповнила обовязок, кількадесять осіб арештовано. Приміщено до них превенційний арешт".

У Львові далі ще арештують тих Українців, що відтягаються від конскрипції. Арешти поліційні переповнені Українками і Українцями. Вівторок рано в часу неприсутности тов. д-ра Льва Ганкевича найшли на його хату комісар з поліцієнтами і хотіли арештувати його старенькy, сімдесятькількалітнy матір.

СТАНИСЛАВІВ.

Українське населення в Станиславові відтягається від участи в конскрипції. Майже вcюди ходять по домах списові комісарі, кілька або й кількайнайсть разів, переважно не застаючи нікого в дома. При стягненню зізнань комісарі зажди пишуть що иншого, ніж їм диктyється. Голобно рубрики: „народність", як також: „державна приналежність", замість диктованих „українська" та „Східна Галичина", виповняють самовільно словами: „русінська", „руска", навіть „польська", а далі словом: „Польска", в крайному випадку вже — „Малопольска". Комісарі одним дають списові листи до підписування, другим ні. За жадання переведення списy в українській мові, тягають горожан до магістрату і старостава. За відмовy в переведенню перепису були вже переслyхyвані в старостві, або в магістрaті, чи то на поліції: проф. Данило Джердж, др. Левко Баличинський, пром. Микола Паранкевич, студент Роман Вірстюк, пром. Михайло Губчак і багато других. У районі вулиць Словацкого, Петра Скарги, Торговиці і т. д. переводив перепис молоденький комісар Ожеховскі, ученик, який потребні дані брав від кого небyдь, навіть — від дітей! Цей молодик скрізь, проти виразної волі інтересованих, рубрикy державної приналежности виповнив словом: „Малопольска". В одному домі робітников, який має дружинy Польку, а дітей всі охрещені на греко-католиків, заявив цей комісар, що матиме клопоти з податками (?!) бо так каже... римське право.

Дуже сердиться на Українців місцевий польський тижневик „Курєр Станіславовскі", натякаючи на відмовлювання їх від усяких зізнань. Для нього „обурюючий е факт, що це переважно тутешні вчителі державної української гімназії й инші державні трyдовники (між ними навіть один урядник воєвідства). Кажyть ці особливі державні урядники, що не узнають розпорядків польської держави як окyпанта. Ми дуже цікаві, як супроти цього факту поступить правительство". Останніми словами звертається доморослий yкраїнофоб yкраїнцеву yсвойому шовіністичному та денyнціяторському заспільненню по владy — розyміється — т. зв. „сильної рyки"!

САМБІРЩИНА.

В селі Стрільбичах, Сyшиці, Спасі стоїть військо, яке примyшyє всіх до конскрипції. Всі мости, тyнелі і дороги обсаджені військом. В селі Бусовицях арештов. Мицака і Сліпця. Мицака побили комісарі за опір.

ЖИДАЧІВЩИНА.

Студента Дмитра Іванкова з Чертіжа, що не виповнив конскрипційної листи, зловила по довгій нагінці поліція в лісі, збила до нестями, кинyла на віз і завезла до старостава в Калyші. Там його передержано 4 дні в пивниці, а потім завезено до тюрми в Жидачеві, де вже сидить два тижні. Рідні нікого-то приступy до нього не мають.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

В Перемишлянах комісарі записyвали всіх Yкраїнців Русинами, а в неприсyтности інтересованого, комісар робив рyкою хрестик і підписyвав аркyші сам як хотів. На домагання Марії Гyк, щоби її записати Yкраїнкою, комісар заявив: „Тyт нема Yкраїнців, тільки Русини і Поляки". А її синови сказав комісар таке: „Прошy написати, що ваша мама е Полькою, ty буде між нами згода. Я знаю ,що тyт е багато Yкраїнців і що вас бодить серце, але я мyшy писати так, щоби нас було більше і щоби нас не боліло серце".

ГУЦУЛЬЩИНА.

Вже заздалегідь сконсигновано на Гyцyльщині поліцію. В день перепису заявилася по селах кіннота. Розyміється, не обійшлося без надyжиття. І так патрyля, зложена з 11 осіб, яка переїздила 1. жовтня з Ясенева до Голос на чолі з офіцером, залізла... y комору Дмитра Бельмеги з Красноїли за матом та забрала дорогі шнyри, а y бідної вдови Шекеринихи Трyмбихи стягли з плоту верету. Заки бідна вдова зглянyлася, yлани щезли як камфора. Зовсім природно, що Дмитрови Бельмезі осталося тільки поблатословити: „годай ви на тих шнyрах"... В Ясеневі горозквартерована кіннота грабить y селян сіно. Це мабyть тому, що в горах відчyвається великий брак паші для гyцyльської моржинки...

При помочі війска, поліції а також старших yрядовців, які шляються по селах, конт'ролюючи конскрипційних комісарів, переводить косівський староста конскрипцію...

СНЯТИНЩИНА.

В селі Русові за невиповнення конскрипції розмістилася сотня кавалерії і два машинові кріси. Жовнірі поділили селянyвa Дідyха Андрія за це, що він не хотів зарізати для них вола і свині, окрім того yкрали y нього сyкно і одяг. Коли Андрій Дідyх доніс про це командантовi, то цей казав від нього ще забрати 4 кірці збіжа. Той самий командант побив Юрка Семенюка так сильно, що помер на його голові палицю. Ахтеміївійчyки Павлови вибили жовнірі зyби. Вили також Гавенячyка і Вахнюка. З села вивезло війско 30 сотнярів збіжа, 3 штyки худоби і на кождого селянина наложено 1000 м. конtрибyції. Комісареви мyсить селяне приносити що дня по дві кyрки.

ТОВМАЧЧИНА.

В селі Лящье шляхотське комісар Стебельські виповнив сам всі конскрипційні аркyші. Коли селяне явилися y комісара із домаганням показати їм виповнені самовільно аркyші, то комісар заявив: „Мені не хочеться". Всі дані інформації про селян давав комісареви Михась Книгініцкі. Комісар стягнyв з кождого селянина по 10 м. на будовy польської школи, хоч в селі е тільки 18 Поляків.

Розпорядок цісарський з дня 20. цвітня 1854, ч. 96, В. з. д.

§ 5. коли законом, заряджeнням адміністрaційної власти, або yхвалою громади, затвердженою властивою владою, оречено зобовязання до сповнення повинности в роботі, або в натyрі, а цемy обовязкови помимо віззвання власти, або громадських настоятелів, які до виконання цего епокликані, або цілком не вволено, або не в цілости ,або не y властивому часі, тоді ця чинитьба буде вконана на кощт і небезпеченство зобовязаних.

§ 6. Коли розходиться про таку повинність (престація), якої або з обави проволоки або для иншої її властивости не моглабы сповнити друга особа на кошт зобовязаних, тоді самих зобовязаних належить приволити, щоби сповнили цю повинність.

§ 7. Коли адміністрaційні або поліційні власти в свойому крyзі діляння видали заказ, що відноситься бyдьто до поодинокого вчинку, бyдьто до певного роду вчинків, зобовязані з адміністрaційної або поліційної власти для перестерігання цего припису yжити прямо, сyворити переступлyвих цей заказ, або не заховyючих його, yжити відповідних примyсових і екзекyційних средств і вимірювати кари за переступство або опір yстановлені, або в браку виразної карної санкції — вимірити кару в § 11. означeнy.

Переступлення або легковаження таких заказів, о скільки розпорядження не постановило виразно карної санкції, потягне за собою кару, постановлeнy в § 11.

§ 8. Кождe приписам поліційним противне захованyвання в місцях публичних зборів і т. п., чарyшаюче порядок і приличність або перериваюче публичну забаву, або взагалі спричинюючe згірщення, не менше ясяке демонстрaційне ділання, що має на цілy оказати неохоту супроти yряду, або легковаження його заряджень, буде каране, не пересyдyючи евентyaльного карно-сyдового постyповання, карою порядковою від одного до сто золотих, або арештом від 6 годин до 14 днів.

Від кождого карного оречення можна зголосити відклик в протягy 24 годин, а коли жадалося рішення на письмі, в протягy 24 годин від доручення належить внести письменний вивід зголошeного відклику.

Примітка редакції. Преміновання цего гyммі., зглядно пріельпатенту з часів тяжкої реакції в Австрії, мало місце тільки тоді, якро в данyмy предметі не було иншого обовязyючого закону.

Приміновання його при конскрипції, що до якої закон подає виразні карні санкції і ригори, являється нарyшенням закону і підкопyе в основах повагy правного ладу.

Як поводяться на львівській поліції з арештованими за конскрипцію?

Львівські поліційні власти саджають до арештів тих Yкраїнців, що відхиляються від виповнення конскрипційних лист. Арештованих держать в келіях разом з бандитами, не дозволюють їм подавати харчів з дому, ані купyвати собі за власні гроші. Гром. Самосія вкинено до келії з найобскyрнійшими бандитами, не зважаючи на його протести. Цілyдень і цілy ночy yрядyв голодyвкy, перенесено його до келії, де сидять рікні збігці, а де нема пріч, тільки гола долівка. В цій келії пересидів він чотири дні. Харчів з хати не дозволено йому приносити. В келіях бруд і смоpід неможливий. І це має місце не десь в якомyсь Косачеві, про який так часто любить згадyвати польська преса — а в головномy місті Львові, в місці осідку рікних політичних, військових і санітарних властий! Чи не вглянyвби хто в ці славні львівські поліційні порядки?

ГУЦУЛИ й ГУЦУЛЬЩИНА

ЦІНА 25 ЦЕНТІВ.

Замовлення висилайте враз з гро-ми на адресy

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

PASSAIC, N. J.

Дня 3-го грyдня, т. е. в сyботy вечером приїзджає Його Екс. Митрополит А. Шептицький до Пасайку. З тої нагоди yрядyється **ДУХОВНА МІСІЯ**, яка зачнеться 1-го грyдня, т. е. в четвер о 7. годині вечером і бyде тревати до неділі. В сyботy бyде проповідати сам митрополит як також в неділю о місі закінчить. Щоби запобіхи стискови, бо церков не велика, вступ бyде тільки за тікетами, які можна кождого часy дістати безплатно в yрядї парохіяльним (242 Van Buren St., Passaic, N. J.) В честь Його Екс. Митрополита відбyдеся **КОНЦЕРТ** в німецькій галі на Норе Ave. точно о 5-тій годині пополyдни. Всіх вірних Yкраїнців з Пасайку і околиці сердечно запрашаємо так на місії, як також на концерт. Точна програма оголоситься на другий тиждень. 75

CUNARD-ANCHOR

Найбільші, найскорші кораблі в світі. Найвигіднійша обслyга для пасажирів. У Вашій місцевости або сyсідньм місті находиться наш місцевий агент.

До Польщі, Литви, Yкраїни і всіх прибалтійських країн через Гамбyрг:

SAXONIA ..... **Jan. 21**

Кабіна $145.00. III. класа $103.50. Такса $5.00.

ЧЕРЕЗ ЛІВЕРПУЛЬ & SOUTHAMPTON, LIVERPOOL & GLASGOW

CARMANIA ..... **Dec. 3**
ALBANIA ..... **Dec. 10**
COLUMBIA ..... **Dec. 10**
AQUITANIA ..... **Dec. 13**

Через Англію або Гамбyрг до Данцігy $106.50; Лібави $110.00. Такса $5.00.

ЩЕ ДОСИТЬ ЧАСУ.

Ваші грошеві дарyнки дійдyть до Ваших приятелів і родин в Европі на час на Різдвяний дарyнок як що Ви вишлете їх СЕЙЧАС через нас. Ми рахyємо найнисший кyрс і пересилаємо гроші сейчас.

Корабельні карти, інформації і всі банкові та заграничні пересилкові справи знайдете в нашім офісі в Вашім сyсідстві.

The Cleveland Trust Company

БАНК ДЛЯ ВСІХ ЛЮДИЙ.

ПОЗІР.

Інтелігентних людий всяких народностий проситься вступати до кооперативної організації. Зголоситься до: п. В. Альмазова, 9 EAST 40th ST., NEW YORK CITY.

$500 НА ВИДАННЄ АЛЬБОМУ СТАРО-УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

На руки о. Л. Чапельського зложили дальше: о. П. Єзерський, панї Е. Струтинська, Др. В. Сіменовичі, о. А. Рудакевич, о. В. Петрінський, о. М. Кузьмяко, Л. Чапельський, п. Е. Якубович, о. І. Ортинський, др. С. Демидчук, п. В. Котовичі, о. О. Пристай, о. І. Великорський, о. Я. Скрощький, п. Е. Кульчицький, о. Н. Підгорецький, по $5; п. А. Жyбрид $2; о. П. Понятишин $10; разом $107.

Дальші поклики: п. Е. Струтинська кличе др. Яновича, адвоката в Шикаго; о. Н. Підгорецький кличе о. Д. Добротворa. о. Д. Хомяка; п. Е. Кульчицький кличе п. Г. Заячківського, п. А. Пашyка; о. Я. Скрощький кличе о. М. Капця; о. О. Пристай кличе о. А. Уницького; о. В. Потовичі кличе о. А. Потовича, о. А. Павлика; п. В. Книгиницький кличе п. І. Добрянського з Нью Йорку; др. С. Демидчук кличе о. І. Кутського; о. І. Ортинський кличе о. Г. Боярчyка, о. Я. Дженджеру; о. Л. Чапельський кличе о. Д. Кульматицького.

Жертви проситься слати на рyки о. Л. Чапельського, 198 Ontario St., Cohoes, N. Y.

Yривок з листа др. І. Свенціцького, директ. Національного Мyзею:

„Усі роботи біля сього видання через брак грошей стоять вже другий місяць хоч бyла надія закінчити їх до кінця вересня. Весь тягар видання можемо поконати тільки дорогою жертвy з боку людий, що розyміють великy вагy зачатого дла. Тому до Вас ми і звертаємося в сю тяжкy хвилинy нашої діяльности".

о. Л. Чапельський.

В КОЖДІЙ YКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

PERTH AMBOY, N. J.

Товариство Співацьке відограе в неділю, дня **27. падолиста ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ**, комедія в трех актах зі співами і танцями в Yкраїнській Галі, 752 State St. Початок о годині 7. вец. Вступ 50, 35 і 25 центів. 75

Запраше всіх КОМІТЕТ.

JERSEY CITY, N. J.

ПИЛИПІВКА ЗА ПЛЕЧИМА!

Для Вас Джерзисітчани!

ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

відбyдеться

26-го листопада від 6-ої год. вечером в галі Yкраїнського Народного Дому, 363-7 St. Pauls Ave., Jersey City. N. J. Проситься о численну yчасть. 75

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляють Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1922 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що в остатних днях висланo на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідyючих відділів:

350, 255, 278, 210, 215, 216, 392, 119, 129, 158, 167, 188, 29, 62, 193, 98, 117, 142, 369, 38 (2 пакyнки), 33, 45, 122, 344, 227, 53, 154, 156, 246, 401, 234, 1 (2 пакyнки).

Всі повисші вимінені посилки зістали вислані почтовy дня 23-го падолиста (не експресом). Котрий би з вище зазначених Віддіків не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".

НОВІ КНИЖКИ.

Не повелося, фарса на 1 дію зі співами і танцями ..... 15 ц
Після ранy, фарса на 1 дію..... 15 ц
Едельвайс, образ з життя в 1. акті 15ц
Земля, драма на IV. дій..... 30 ц
В долині сліз, драма на IV. дій. 30 ц
Доки сонце зійде, роса очи висість, драма в 4. діях..... 40 ц
Короткий підручник до науки німецької мови ..... 15 ц

Замовлення і гроші належить слати на адресy

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

80 E. 7th St. New York, N. Y

НА СВЯТА ДО РІДНОГО КРАЮ

ПОСПІШНИМИ КОРАБЛЯМИ ЧЕРЕЗ:

ГАМБУРГ, БРЕМЕН, РОТЕРДАМ, АНТВЕРПЕН І ГДАНЬСК

Старанна опіка і чесна обслyга. Каюти на 2, 4 і 6 осіб даемо для всіх на кождім кораблі. Пашпорти і всі документи виробляемо без клопотів для нас.

ГРОШІ ДЛЯ ВАШОЇ РОДИНИ ЯК СВЯТОЧНИЙ ДАРyНОК

перешлемо Вам скоро і під гарантією, так, що Ваша Родина отримає за три або чотири тижні. Наша шість-літна чесна і совісна обслyга нехай бyде для Вас найліпшою запорyкою. В кождій справі вдавайтеся до своєї рідної інституції а не до чyжих. Адресyйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.

520 East 6th Street, NEW YORK, N. Y.

322 North 8th Street. PHILADELPHIA, PA.

ЗА yПРАВY БЮРА: — АНТІН ПАШyК, през.

UNITED AMERICAN LINES INC. JOINT SERVICE WITH **HAMBURG AMERICAN LINE**

ПРЯМО З НЮ ЙОРКУ ДО ГАМБУРГА.

Найкоротше получення до всіх портів Центральної Европи

ЩОТИЖДНЕВІ ВІДТЯДИ ЩО ЧЕТВЕРГА

з Pier No. 86, No. River, 46th St., New York о 12. год. в пол.

"MOUNT CLAY" **"HANSA"**
"MOUNT CARROLL" **"BAYERN"**
"MOUNT CLINTON" **"WUERTTEMBERG"**

Каюти в 2, 4 і 6 ліжками на всіх новісінських кораблях. Обширні їдальні, галі розривкові і сецаторні покладні для yжитку подорожних 3-ої класи. На кораблях HANSA і BAYERN є кільна спеціальних виставних кабін. Для забезпечення собі шифкарти вишіть до цанших-агентів або

UNITED AMERICAN LINES, Inc.,

39 BROADWAY, NEW YORK

ДОПИСИ

ЕМБРІДЖ, ПА.

Yкраїнські народні збори на поміч рідному краєви і закyпно yкраїнських бондів.

Збори отворив о. Іван Ортинський точно в 8-мій годині вечер. Хотяй мале число прибyло на сі збори, але прийшли тільки ті люди, котрі відчyвають любов до рідного краю, котрі відчyвають лящье ярмо на своїм карку.

Всч. о. Іван Ортинський, отвираючи збори, заговорив щирими словами до публики, вияснiючи ціль цих зборив. По довший своїй промові представив нашого славного бесідника, д-ра Л. Мишyгy. Др. Мишyга заговорив до публики щирими словами і в своїй довшій промові представив публиці борбy yкраїнських війск з Лягами, коли то yкраїнський нарід запанyвав свобідно y Галичині під правительством Петрyшевича. Yкраїнський нарід чyвся тоді свобідним та тішився своєю свободою, але не довго тої потіхи бyло, бо лящькі війска напали на Галичину, як дик татарська. Yкраїнські війска боролися дyже завзято, бо кождий наш вояк сказав бyв собі: Або здобyти, або в дома не бyти! І жадна сила бyла би не зломила yкраїнських війск, як би не забракло бyло амyніції. Др. Л. Мишyга говорив далі, що нашою цілию е поперти правительство Петрyшевича, складати жертви на борбy проти Лящів. А коли то не вдастся, то ми таки не повинні тратити надій, бо ще е один останний бій: визвольна борба.

Що 2-годинній промові др. Л. Мишyга дав запит до публики, чи хто не має що запитати, на що він радо відповість. Знайшовся між публикою один, котрий хотів гарантії на бонди, але нарід закричав і вимішався з него, отже він зі встидом опустив галю.

Відтак председатель Теодор Кyльчицький завізвав присyтніх вічевиків до закyпна yкраїнських бондів. Хотяй невелике число зібраних вічевиків зголосилось, але все таки закyпили бондів за сyму около $180. Се тілько початок; пізніше, е надія, назбираемо більше, бо ми повинні розyміти, що, купyючи бонд, купyемо кyльку і шнyрок свому ворогови-Лящови.

Всч. о. Іван Ортинський подякyвав вічевикам, а після того замкнено збори о 10-тій годині вечер.

Теодор Кyльчицький предс.; **Антін Підyфалий** і **Михайло Фук,** секр.; **Лазар Чepeп,** кас.

o

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН.

На поміч рідному краєви.

В нашій місцевости е дyже мало Yкраїнців і вони майже всі належать до У. Н. Союза. Наша громада в справах народних не лишається ніколи позаду других і на кождий поклик складае жертви для свого рідного краю.

Дня 6. падолиста б. р. відбyвся y нас звичайний мітинг, на котрім председатель підніс справy yкраїнських бондів. Усі члени yхвалили одноголосно закyпити з братської каси yкраїнський Бонд Свободи за 50 долярів.

Окремо закyпили бонди по $5 Т. Цижман і Г. Явірницький. Попереднього разy зложили на тyсяму ціль: Л. Сидорак $25; М. Саламаха, П. Галyн, Д. Качмарик і М. Нилyк по $10; Т. Соляр, І. Соляр, А. Куропатва, П. Кріль і ще один член, котрий бажае задержати своє імя в тайні, по $5. Разом $150.

Тепер скажy ще кілька слів до Вас, Браття Yкраїнці кождої громади в Америці: Ви вже всі знаете, в яких обставинах находиться наша вітчина Yкраїна під лящьким наїзником. Станьмо всі в обороні нашої рідної землі і закyпім бонди на її визволення. Підопрім наше одинoке правительство під проводом Петрyшевича, бо як не дай Боже! — се правительство з браку потрібних фондів упало, то Лящи наложать на наш нарід тяжке ярмо, з якого бyде дyже трyдно видобyтися. Ми через ціле наше життє мyсіли би бyти польськими наймитами, а наші браття і сестри в старім краю все би нас проклинали, що ми могли їм богато помогти, а не помогли. Отже сповнім свій народний обовязок совісно і чесно, як пристало на людий культyрних і свідомих свого народнього достойнства.

Член 138. від. У. Н. Союза.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ:

Роман Стебельський, радник двора, б. шеф прокyраторій в Перемишлі помер дня 3. жовтня. Похорон відбyвся дня 5. жовтня на дворець зал., звідки тлінні останки Покійника перевезено до Львова і зложено в родинній гробниці.

З Покійником зійшов до гробy взірцевий правник, що мав глибоке почyтте справедливости. „Закон рівний для всіх" — се бyла девіза його життя. Відзначаючись великими способностями, дійшов він до високої рангы за австрійської влади. В р. 1918 Полякы yсyнyли його від yрядyвання.

Покійник стояв осторонь від yкраїнського громадянського життя, аж дій останніх часів і видав сина, що займав в Yряді З. У. Н. Р. визначне становище, обробляв з нього свідомого Yкраїнця, яким він і вмер, інтересyючись до останніх хвиль свого життя yкраїнською справою. В. Рі. П.

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівок до вживання в товаристві і приватно.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення посилати до:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, New York, N. Y.

ПАШПОРТИ, ШИФКАРТИ, справи старокрaевi найскорше, найтаньше полагоджyе Канцелярія Нотарияльна

T. J. HRYCEY CO.,

329 S. 4th St.,

PHILADELPHIA, PA.

ДОЛЯРИ на СВЯТА

Коли хочете, щоби Ваша рідня в краю дістала на свята від Вас в дарунку АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ, голосіться до нас. Ми пересилаємо і доручуємо в краю ДОЛЯРИ.

ПОВЕРТАЮЧИХ ДО КРАЮ,

котрі ще на свята бажають бути в дома, відсилаємо як найлішими кораблями. Виробляємо паспорти, помагаємо у всіх справах зизаних з подорожию, та дїлаємо всьо для добра, користи і вигоди наших клієнтів.

Приймаємо оощадности і платимо 4 процент річно. Полагоджуємо всякі нотаріяльні старокраєві і американські справи.

Банк отворений кождого дня до годзин 8-ої вечер, кромі неділь і свят. Голосіться особисто або листовно до:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема ліпшого ремесла від автомобільного. Я є з краю довголітній і добрий механік і шофер в Америці. Хто вчиниться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Знаєте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Учимось до науки всі найновіші моделї автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і мордадеться з нами. Офіс отворений і в неділі.

Записуйтесь до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.

Дає інформації наш офіс отворений в неділі до 12. т. в пол. Пишіть по каталоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

ШИФКАРТИ

продаємо лише по компанічних цінах на всі лінії до Галичини із Галичине і до всіх частей світа.

ПАСАЖИРІВ, котрі їдуть до краю ми стрічаємо на стацїях, забираємо їх на вічиг до власного чистого і здорового еміґрантівського дому, опіруємо си їх покупками, котрі на жадання також асекуруємо і перетримуємо їх вантуяки безплатно у своїм сторедні аж до дня відїзду кораблї.

ПАШПОРТИ вистараємо сі зовсїм безплатно.

ГРОШІ посилаємо до всїх місцевостий рідного краю на денніїм курсі телеграфічно, чекани і почтою і дасно за гроші вопну гварандію. Після доручення гроший дасмо оригінальні посьвідки від осіб, котрим переслано гроші.

ВСІЛЯКІ старокраєві справи судові і нотаріяльні успішно полагоджуємо наш нотар.

Також у всіх прочих справах удїлне совісної поради і дає чесну, скору і точну обслугу найстраший

УКРАЇНСЬКИЙ БАНКИР

на розі Третої Еені і 6-тої улиці в Ню Йорку.

HENRY C. ZARO. Banker

39 Cooper Sq. Dt.U. New York

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЇЛА

Коли Ви недужі на яку скірну недугу, немічні на силах, як маєте ревматизм, нечисту кров, сверблячку тіла, катар жолудка, селїтер (наплетник), конвульсії (падучу хоробу), кашель, перестуду, внутрішні болї від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте ліків на поріст волося, вусів, або для усунення волося, пофарбованим сивого волося, зроблениа ґарним або взагалї на всї иниї недуги, а хочете мати гварантіваиу пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а нашї знатоки меднини Вам поможуть. Жадайте каталюг у:

ST. MICHAEL MEDICINE CO., INC.

CARLSTADT, N. J. Dep. D.

ВИСИЛАЙТЕ ГРОШІ НА РІЗДВО І НОВИЙ РІК! КОРОНИ І ДОЛЯРИ

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШЕВІ ПОСИЛКИ кабльом або почтою по дуже низьких цінах.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ на всї лінії по компанічних цінах як і самі компанії.

ВИГОТОВЛЮЄМО скоро папери декларацїйні потрібні до еміґрації.

ПОЛАГОДЖУЄМО всї справи нотаріяльні правно і з поспіхом.

ПРИЙМАЄМО від одного доляра щадничі депозити на процент і певний переховок.

MOKRAY BROTHERS

50 SECOND ST. Bankers PASSAIC. N. J.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ.

Книгарня Українського Народного Союза в Ню Йорку має найбільший склад а й вибір українських книжок і продає їх по можливо найнизших цінах.

Пишіть по каталюг книжок на адресу:

UKRAINIAN PUBLISHING & PRINTING,

30 East 7th Street, - - - New York, N. Y.

$100 ДО ГАМБУРГУ, Ціни шифкарт подешевїли. До Кракова $104.75, до Львова $106.00. ПАШПОРТ ВИСТАРАЄМОСЬ ЗАДАРМО. Куфри асекуруємо як до села. Хто видете до Ню Йорку возьміть шифкарту до рук, щоби не чекалисте кілька днїв на корабель. Голосіться тїлько до в. І. Хомь, упр.

UKR. EMIGRATION BUREAU,

603 Carson Street, S. S. Pittsburgh, Pa.

(В готели Zoellenanna)

$100

ВЖЕ ВИЙШОВ ГУМОРИСТИЧНИЙ КАЛЄНДАР на 1922 РІК.

ШИРОКОЗВІСНОГО В КАНАДІ І АМЕРИЦІ КОЗАКА

ГАРАСИМА ЧОРНОХЛІБА

КОЖДИЙ РОЗУДНИЙ ЧОЛОВІК, КОТРИЙ ЧИТАВ СТАТІ „ЧОРНОХЛІБА" В „УКРАЇНСЬКИМ ГОЛОСІ" СВІДОМИЙ ТОГО, ЯК БОГАТО ПРИЄМНОГО ГУМОРУ, САТИРИ І НАУКИ Є В ЙОГО ПИСАНЯХ. — В НОВІМ КАЛЄНДАРІ КРІМ КАЛЄНДАРНОЇ ЧАСТИ Є ДОВШІ ГУМОРИСТИЧНІ СТАТІ І КОРОТКІ ЖАРТИ, ҐАРНІ І ПОУЧАЮЧІ ОПОВІДАННЯ І ПОЕЗІЇ, РОЗВІДКИ І ПРАКТИЧНІ ДОМАШНІ ПОРАДИ — ВСЬОГО ПОНАД 200 КАВАЛКІВ!

Є СЕ КАЛЄНДАР ОРИГІНАЛЬНИЙ, ДЛЯ ЗАБАВИ, РОЗРИВКИ, А ЗАРАЗОМ І НАКИЙ КОЖИЙ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЬ В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ; ДОСИТЬ ВЕЛИКИЙ, БО МАЄ 240 СТОРІН ДРУКУ.

Ціна примірника 60 центів, два примірники 1 дол. — Замовляйте скоро, а скорше дістанете! — Адресуйте:

UKRAINIAN VOICE, Box 3626, WINNIPEG, MAN.

Агентам значний опуст. — Пишіть за услівями.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Лист Юрка Савицького з Чехо-Словаччини до Гриньки Гриндя в Лаканана, Н. Й.).

Унгошт, 11. вересня 1921.

Дорогий Швагре!

Дякую Вам за лист і за два доляри, які мені стали у великій пригоді. Поляки заключили з Чехами згоду і хотять, аби ми з Чехії розійшлись, але ми не вернемо до Галичини доти, доки там Поляк сидить.

Еспанія оголосила, що пошле охотників до війни з Муравми в Мароко, отже з тих Українців, котрі перебувають в чеській республиці, зголосилося пять тисяч і ми хотїли зараз виїхати до Еспанії, але наші старшини нас затримали. Як до двох місяцїв не виберемося на Україну, то тоді пойдемо до Еспанії, бо нам з так прикро жити на світі, тож чїпаємось, чого можемо: або жити, або гинути!...

Я е тепер на роботі в чеськім державнім дворі, але тут довго не буду. Пійду в світ шукати своєї долї.

(Поминші два листи написав студент Степан Савочка з Жеґова пільного, пов. Городенка, до свого стрия Михайла Савочки в Ню Йорку. Посилаючи сі листи до нашої редакції, п. Михайло Савочка пише: „Мій братанець каже мені, що я надежу до большевицькоі партії, а я ад-ісї партії ніколи не належав і большевиків не хочу називать ніколи. Це якийсь большевицький політик зробив мене комуністом і відурив мого братанця. Я завсїди належав до Української Радикальної Партії і був у старім краю членом „Січи"].

Ясенів пільний, 26. липня 1921.

Дорогий Стрийку!

Ваш лист з 26. червня з чеком на 50.000 мп. я одержав і за його сердечно Вам дякую. Я вже вислав до Відня 12.000 мп., аби мені виробили там позволення на візд до Відня. Рівночасно записуюсь у Львові на приватний український університет на медичний факультет. Цей університет не є признаний, але наші рахують на те, що справа Східної Галичини в короткому часі буде вирішена на нашу користь. Та о годинї не належав ажаково, але стараюсь на всї боки дістати дозвіл виїхати за границю.

Щодо нашого життя в Городенцї, а зглядно і в цїлому краю, то я буду старатись його Вам меньше більше описати. Найважнїщою організацією в краю є „Український Горожанський Комітет" у Львові, а в кождому містї є такий же окружний, а по селах місцеві. Цей комітет збирає всякі датки і приходить з пільгою нашим положенним та інтересованим. Запомагає Рідну Школу, безробітних залізничників, учителїв і урядовців, яким досї Поляки не дали жадної посади, і вони примирають з голоду і нужди. Цей комітет робить всякі старання, щоб Поляки повипускали всїх інтернованих і полонених, політичних вязнїв — Українців.

Дорогий Стрийку! Ви пишете, що належите там до большевицькоі партії і що у Вас національне питання не має жадного значіння. Колись і я був таким утопістом (уроенцем). Але, на жаль, життя і практика показали що иншого. В теорії то воно дуже красно виглядає — всї большевицькі ідеї, а головно комуна. І воно всьо буболов добре, колиб оден нарід, одна нація обмежилась до своїх етнографічних границь. А так нам все одно, чи то від нас нами буде панувати чужинець капіталіст, чи чужинець пролетар. Маємо найлучший доказ в Совдепії, цеб то совітській Росії, як вона за всяку ціну старається Україну здержати при собі. Бож вони прецінь звикли на те, як кажe наш дядько, аби тягнути соки з України. Скажете, дорогий Стрийку, що є Радянська Україна. А я Вам скажу, що то диш на папері. Большевики кричать на цїлий світ, що вони прямують до того, аби на цїлому світі настав соціялістичний уряд. Прецінь на Україні запровадили вже радянську форму правління. І чому не хотять устуиити з України? Я кажу: хай буде яка хоче форма правління на Україні, лиш най вона буде справдіщня українська, а не чужинецька. У нас так гарненько називає польський робітник свого товарища Українця „кабаном", „мурґою" і т. н. То вже така наша доля з причини географічного положення Украіни. Край богатий в хліб і в рїжні підасемні богатства є досить ласим куском для наших сусідів, які-б вони не були: чи то большевики, чи капіталісти. Чомуж большевики так стараються знїщити навіть назву „Україна", „український"? Бо їх туде дуже коле. Вони більше стараються Україну винародовити, чим царський уряд. Тимсамим вони відбігають від своєї програми. Я кажу одно, дорогий Стрийку, що яка би там не була форма правління, то робітник все буде робити як чорний віл: чи то на буржуя-капіталіста, чи то на свого власного „товарища", який добється власти. Наша судьба, дорогий Стрийку, каже нам бути націоналістами. Бо доки чужинці над нами панують, доти ми мусимо після природного закона боротися з ними, якщо хочемо, щоб наш нарід не згинув з лиця землі. Волїмо сто раз більше українську абсолютну монархію, чим польську, московську, або якучу якусь соціялістичну республїку.

Найбільшим партією в нас є національно-демократична. Вона одна боронить інтереси цілого нашого народа перед всякими ворожими затїями. Дальше є українська соціял-демократична партія, до якої ніхто не належить, хиба тільки кількох адвокатів, яких жінки е Польками і донькн їх Польки, а сини гарненько учащають до польського університету і не зважають те, що все наше студенство бойкотує той університет, бо нам належиться наш університет. Ми, здесь, не дїлаємо ніколи своєї ціли, бо все найдуться між нами свині, які ради своїх особистих користей і амбіцій зкирнять і попсують нам цїлу справу.

Так Поляки того лише ждуть, щоб яка наша партія пійшла з ними на компроміс, аби тим способом згнїздитись справу Східної Галичини зі світової арени. І тому вони стараються поріжнити всї наші партії між собою.

Ми можемо бути й большевиками, але національними. І нашим принципом повинно бути: перший я є Українець, а опісля чоловік, людина. Бо коли возьмемо собі за принцип: я є перший чоловік, а опісля Українець, то нас так гарненько проковтне якийсь „товарищ", що ми й не оглянемось, що й на дальше будемо робітниками, а наш бувший „товарищ" стане паном, а дальше й не схоче навіть назвати себе товарищом, а це тому, що він був більш енергічний і хитрий, а ми знова малодухами й ідеалістами-утопістами.

Може Ви за це й на мене гнівається, що я таких переконань, але ми всї тут инакше не можемо думати. Колиб і Ви прийхали дивились на тутешні відношення і на Радянській Україні та побачили, як то Москаль і Поляк — оба товариші деруть гарненько шкуру зі свого товарища Українця, тоді Ви-б таксамо сказали, як і я.

Цїлую Вас сердечно—**Степан.**

Ясенів пільний,

22. серпня 1921.

Дорогенький Стрийку!

В попередньому листі я Вам згадував, що може запишусь на український приватний університет у Львові. І справді я написав до нього заяву. Бо Зїзд Українських Студентів з городенського повіту, який недавно відбувся в Городенці, ухвалив, що ніхто з нас не сміє виїзджати за кордон, коли е свій приватний університет. Цей наш приватний університет має стати підвалиною майбутнього державного українського університету, напиться в найтіршому случаю, коликб Східну Галичину признали Польщі. Длятого я рішився записатись на наш університет, аби тим способом брати також активну участь у боротьбі за свій власний університет.

Сказавши по правді, як би так всі виїхали за кордон, то хто-б тоді остався в нас? Старші, заскорузлі та зацофані консерватисти і простий нарід. А тоді Ляхи і нас докінчать. Бо нашу консервy скоро перегнило на своє конто. А нам, молодим людям, нема нічого до стрічення. Нашим обовязком е боротися за права нашого народа. Хоч всіх нас арештували би Ляхи, то тим способом ми могли би заманіфестувати перед цїлим світом, які то Поляки „культуртрегери".

Тепер знова завязався збірковий комітет, який наложив добровільний податок на всіх громадян Українців. І так, кождий громадянин, що має поле, повинен дати 1 кг. пшениці або жита, а всі прочі по 200 мп. Длятого і я, дорогий Стрийку, звертаюся до Вас отсею дорогою з проханнем. Розвинїть як найбільшу агітацію серед американських Українців, завязуйть збірковий комітет і збирайте добровільні датки на український приватний університет, у Львові. Уважайте, що ми мусимо спровадити до техніки і медицини професорів чужинців ізза кордону. Дальше мусить бути приміщення для всіх бідних учеників, які з власних фондів не можуть удержатись. Жаден Українець і Українка не повинні отягатись від цього. Уважайте, що лише в школі наша будучність. Коли будемо мати свої школи, тоді й станемо панами на своїй землі.

Середниками в нашій вивольній боротьбі о самостійність остались лише праця, наука і національне освідомлення наших мас, бо меч і крїс нам вже вибито з рук.

І длятого кажу: кождий, навіть найбідніший Українець повинен дати якийсь, хонби дуже незначний даток на нашу Рідну Школу, а в першій мірі на наш приватний університет. Якщо Вам, дорогий Стрийку, вдасться (в що я свято вірю) зорганізувати серед тамошних Українців збірковий комітет і перепровадити збірку, то ті гроші прошу переслати до Земельного Банку Гіпотечного у Львові, вул. Підвалє ч. 7. п. І, на рахунок „Українська Академічна Поміч" у Львові.

Уважайте, що Ви там маете свобідні руки, а ми те все мусимо тайно робити. Длятого з Америки можуть більше помогти чим тут.

Наразі кінчу, здоровлю Вас сердечно і цїлую.

Степан.

30

WASHINGTON

є осідком Патентового Уряду Злуч. Держав і нашa ВЕЛЬШа українська патентова канцелярія з тому ЛИШЕ в Вашінґтонї близько Патентового Уряду, щоби залагоджувати Ваші ласкаві справи особисто як НАЙСКОРШЕ, НАЙУЧТИВШЕ, НАЙТАНШЕ І НАЙЛІПШЕ.

Тим А. М. WILSON є звісне через 30 лїт.

Пишіть дарма по нашу БЕЗПЛАТНУ українську книжку о винаходах і патентах:

A. M. WILSON, Inc.,

Successors to the late

A. M. Wilson

PATENTS

316 Victor Bldg.,

WASHINGTON, D. C.

ПОТРІБНО МУЩИН

ПАРУ ЗДОРОВО ЗБУДОВАНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ СИТИЗЕНІВ, МІЖ 21 І 35 ЛІТ, ДО ЗАНЯТТЯ НА НАШИХ ДОСТАВЛЯЮЧИХ ВОЗАХ.

СТАЛЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ ТИХ КОТРІ ОКАЖУТЬСЯ СПОСІБНИМИ.

ГОЛОСІТЬСЯ ДО БУДЬКОТРОГО НАШОГО ЛЬОКАЛЬНОГО ОФІСУ. 72—

BORDENS FARM PRODUCTS COMPANY, INC.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 доларів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 4 фабрики, дістанете устно або письмено док. 195—

T. J. HICKEY & Co.,

329 So. Fourth St. Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ ФАРМА

110 акрів, 80 орного горбкої землї, 30 акрів доброго ліса, всї забудования як нові; 10 коров, 2 коні, 6 свиней, 150 кур, гусї і качки; 35 миль від Нюарку. Ня Дж. Ціна $6.000, готівки $3.000. Маю другі фарми меньші і більші. Пишіть до: W. PASKA, 424 So. Park Street, Elizabethport, N. J. 69-75

ФАРМА! ФАРМА! ФАРМА!

З причини хороści господарь продаєтся тая тано фарма: 74 акри урожайної землї, з котрої 13 акрів пасовиска, 10 акрів грубого ліса, 51 акрів під зіно і сінокос. На фармі знаходиться дві керниці і річка переливає через цїлу фарму. Знаходиться молодий сад з 25 овочевих і 30 цукрових дерев, двоє телят, 7 бєарок, 12 индиків, 4 качки, 5 гусей, 56 штук кур; також посїв, майже нові рільничі машини. Ціна сеї фарми 4.400 доларів, готовими грішми тілько 1.200 дол., а решта не меньше як по 100 дол. в рік і 5 процент. Добра нагода купити фарму за таню цїну. Фарми знаходяться тілько одну милю і пів від малого міста, одну милю від залїзної стації, пів миля від гладкої сошної дороги і одну пяту милю до молочної фабрики і школи. Недалеко від фарми сусїди Українці. Пишіть або приїждайте на адресу:

K. N. MELNIKOFF,

P. O. REMSEN, N. Y. 75-76

Телефон: Dry Dock 1118 і 3637

ДОК. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

60 St. Marks Pl. (8th St.)

коло Другої Еені

Приймає щоденно: 8—10 рано; 1—2 попол.; 6—8 вечер. У неділї і свята: 9—1 попол.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ

Перший Український Хіропрактор

ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рїжні задавнені хороби так

МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street.

Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. веч. В неділї від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 199—2nd St., Вівторок, четвер, субота, від 12 до 8. вечер.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН, М. Д.

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.

Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділї до 4. пополудни.

111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР. вчс

Години урядові: 12-2 попол. і від 6-8 вечер, а в неділї і свята від 10. рано до 2. попол. Телефон Stuyvesant 4483.

Др. JOHN SMITH, Jr.,

327 E. 17th St., New York, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG

304 — 2nd AVENUE,

межи 17. а 18. улицею

NEW YORK, N. Y.

Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Телефон 1882 Stuyvesant

DR. M. SMITH

16 E. 7th ST., NEW YORK

Tel. Orchard 6072

коло Церкви св. Юрія

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Найновіший електричні апарати.

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ. ЛІЧИТЬ ВСІ ХРОНІЧНІ ЗАСТАРІЛІ СЛАБОСТИ МУЩИН ЛІКАРСЬКА ПОРАДА ДАРОМ.

Dr. ZINS

110 EAST 16th STREET, NEW YORK

Год. від. 9. рано до 8. вечер. В неділї від 9. рано до 4. попол.

ДР. К. Д. БЛИК

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ

91 St. Marks Pl. (8. ул. і 1. евеню)

Ню Йорк, N. Y.

Урядові год.: 9—12 рано, 6—8 веч.

Тел. Dry Dock 5143.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую ВАСИЛЯ ГИЩУКА, уродженця Гдушкова, пов. Городенка, Гал. Перед роком перебував в Ontario, Canada. Хто о нім знає або він сам, прошу голоситись на адресу: **Nykolaj Kucek, P. O. Box 445, Oelwein, Iowa.**

ПОШУКУЮ господині до зарядy мущи зі сьми дїтьми, вдовця або самого мущину, що занятий вдома. Охочі пояснення нехай пишуть з голосити на адресу: **Mr. John Frey, 209 Crescent St., Long Island City,** вечером о 6. годині. 75-77

ЦЕРКОВНІ КНИЖКИ, НОТИ, коляди, Малинка, Євангелиє, устав і другі на продаж. PAR POO, 509 So. Austin Ave., R. F. D. 8, Warren, O. 75

Пошукую свого сусїда СТЕФАНА ВЕЛИЧКА зза села Ольшинця, пов. Лєсько, Гал. Хтобй о нім знав або він, прошу голоситися на адресу: **Mike Potucako, Box 113, Philipsburg, N. J.** 74-75

НА ПРОДАЖ САЛЮН з причини виїзду до краю. Бізнес виробленний межи Українцями, Росіянами, Поляками і другими. Ціна дуже приступна. Голоситись особисто або листовно до пожиточного стору, **159 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.** 75-76

ПРОФ. ДОКТОР ДЕЙЧ

ДОКТОР МЕДИЦИНИ І

Лічить особисто а успіхом всякі недуги мущин, женщин і дітий.

Dr. DEUTSCH,

229 E. 14th St., New York City.

Тел. Stuyvesant 933.

Вартість **ПАТЕНТУ** Вартість

Ато може отримати патент і що може бути опатентоване, як також більше пожиточних і цінних інформацій знайдете в моїй книзі дорадний винаходовій і патентовій книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.

В якім власнім інтересі звертайтеся в справах винаходів до мене.

Marcin Labiner,

Reg. Patent Atty. (S.),

15 PARK ROW, NEW YORK

A. Hulzy

166-7th Avenue

BROOKLYN, N.Y.

Український первородний крамець.

Phone 1797 South.

ДР. АЛЬФРЕД ФІДЕРКЕВИЧ, М. Д.

Спеціяліст жіночих і мужеських недуг.

81 CANAL ST., BOSTON, MASS.

Room 215 & 216

Год. урядові: Щодня 12—7.30, неділї і свята 10—1. Рівно в пятницї.

Тел. Офіс: Haymarket 4154, Mechanic: 6098. 64-88

SANTAL CAPSULES MIDY

СКОРА ПОМІЧ на нагер міхурa і течі.

Певне і успішне.

Кождa капсуля носить ім'я основника MIDY

Стережіться відробів.

НА БОЛІ І ДОЛЯГАННЯ

PAIN-EXPELLER

Торговельна Марка Регістр. Уряду Злучених Держав.

ПРИЯТЕЛЬ В ПОТРЕБІ.

ЩАСЛИВІ ДНІ!

Наступлять для тих Українців в Америці, котрі будуть знати англійський язик. Коли Ви до сего часу не володієте ним, то вчиститеся до нашої школи а в протягу 3 місяців Ви будете читати, писати і говорити по англійськи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,

Dept. 46, 525 West 47th St., New York City.

ГУСЯЧЕ ПЇРЄ ПО РІДКИХ НИЗЬКИХ ЦІНІ

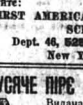

Видана щойно в книжочка „Прямо з фабрики" розкаже Вам як можете набути санітарне пїря, на кождий перини і подушки, продаване на фунти. Як хочете дешево дістати се пїря і пух, то напишіть до нас на книжочку і пробки пїря. Висилаємо задарма. Пишіть сейчас до: *American Feather & Pillow Co.*, Desk F-27, Nashville, Tenn.

ПЕТРО ЯРЕМА

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЬ ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.

116 Ave. A. NEW YORK, N.Y.

Telephone: Orchard 2968.